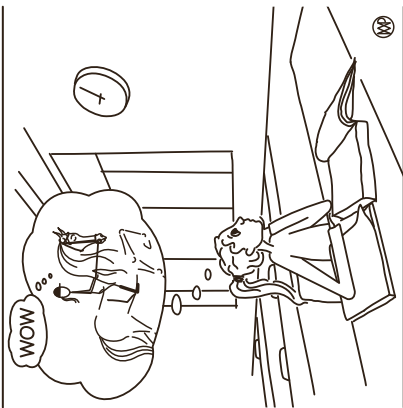

Veiligheid & Voorkennis 1-1

Alle paarden nog aan toe...

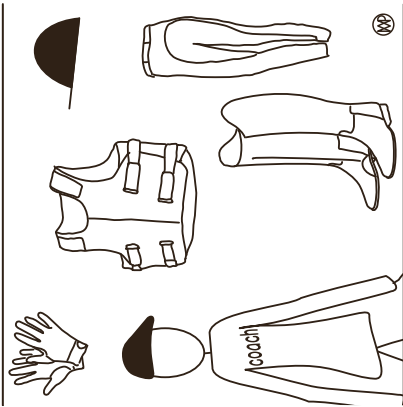
Als je paarden houdt moet je er goed voor zorgen en er alles over weten. WOW legt uit HOE paarden denken en WAT paarden nodig hebben.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

1

Veiligheid & Voorkennis 1-2

Ben je er klaar voor?

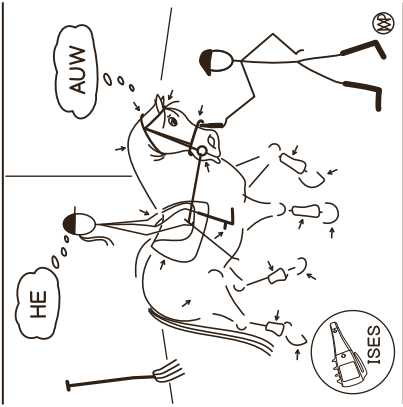
Zoek een instructeur die bekend is met WOW of met Equitation Science. Gebruik veilige kleding: geen wijde jassen of fladderende sjaals. Schoenen of laarzen met hak.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

2

Veiligheid & Voorkennis 1-3

Auw, pijn is niet fijn

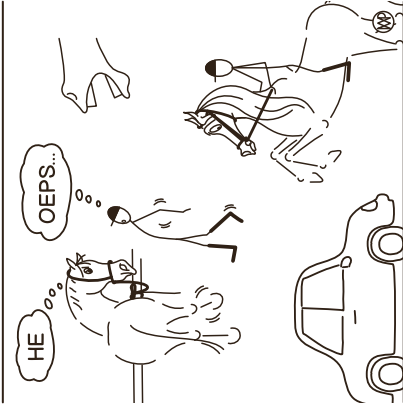
Je kan een paard eenvoudig per ongeluk pijn doen. Kijk dagelijks of alles in orde is. Geen pijn, wondjes? Kunnen er twee vingers tussen de neusriem? Het zadel past zowel paard als ruiter.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

16

Veiligheid & Voorkennis 1-4

HE, pos op!

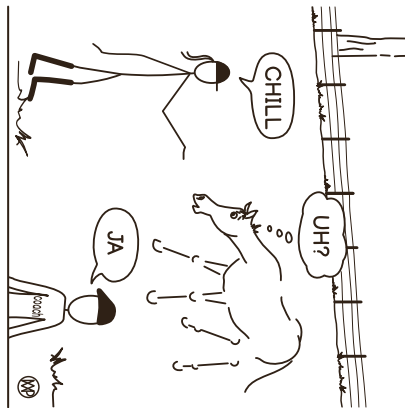
Oren plat? Tanden bloot? Dit paard zegt: HE, ik voel me niet veilig, hou afstand! Paarden kunnen gevaarlijk zijn als je niet weet wat te doen.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

11

Veiligheid & Voorkennis 1-8

DOE wat je ZEGT

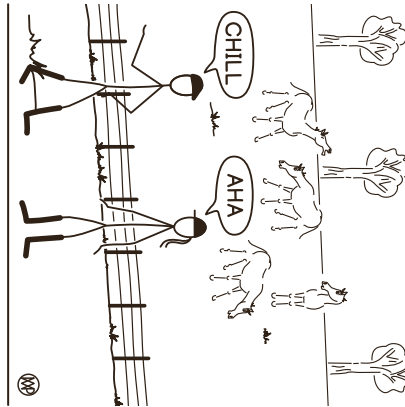
UH? Ben jij zenuwachtig? OEPS, dan beweeg je anders. Let op de lichaamsstaal van het paard, zie je onrust? Wacht even! Beweeg rustig en praot kalm.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

26

Veiligheid & Voorkennis 1-7

Met paarden praten

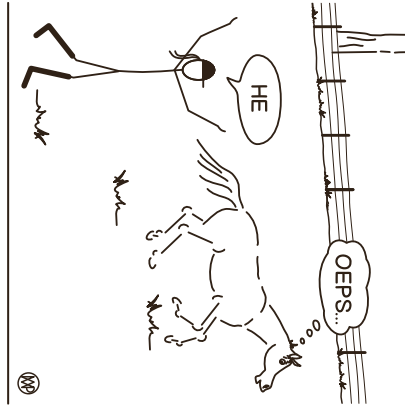
Gebruik, wanneer je met paarden omgaat, korte makkelijke (zelfbedachte) woorden met duidelijk verschillende klanken. Meer weten zie www.paardwelzijn.nl

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

23

Veiligheid & Voorkennis 1-6

Vluchtdieren vluchten

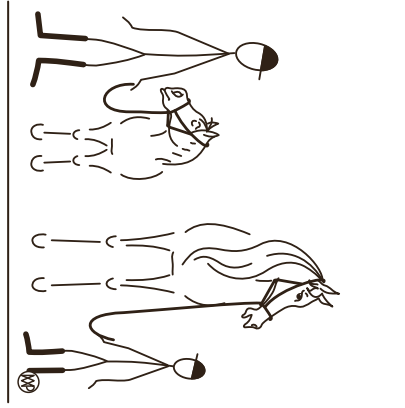
Niet te enthousiast rennen of roepen. Niet zomaar met je armen zwaaien! Deze 'hulpen' helpen je niet. Als je iets wilt vragen aan een paard, doe dit dan met signalen waar het paard niet van schrikt.

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

22

Veiligheid & Voorkennis 1-5

Match of Mismatch

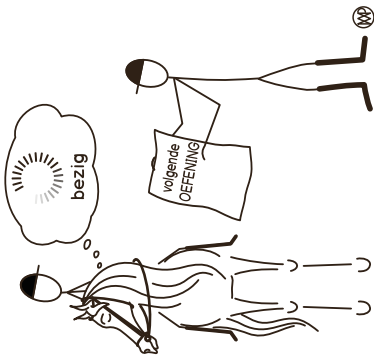
Welk paard past bij jou? Vraag je coach om een 'win win' match. Je zoekt een paard dat bij je lengte, gewicht, ambities en karakter past!

Alle paarden nog aan toe...
Vluchtdieren vluchten
Ben je er klaar voor? Niet paarden praten
Auw, pijn is niet fijn
HE, pos op! Beloon gewenst contact altijd
Match of Mismatch
Eerst lopen dan rijden

24

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
JA is altijd JA
NEE = nooit, misschien
Samen gestelde oefeningen
HE = een vraag
Ben jij duidelijk?
Systematisch Signalen copieren
Informatie opslaan...

'Een beloning, wordt teniet gedaan, als de volgende vraag er, voor dit paard, te snel op volgt.

...Informatie opslaan...

Super Signalen

b-b

Super Signalen

9-10

Samengestelde oefeningen

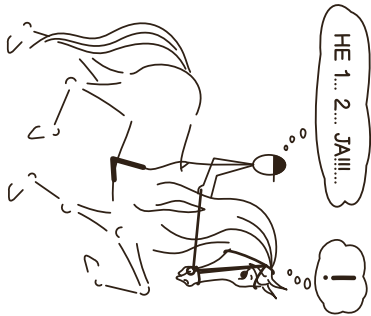

Het is alsof je rustig piano speelt.
Eén toets, één klonk. Eén detail, één signaal volgt, in voelend samenspel, op het ander.

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
JA is altijd JA
NEE = nooit, misschien
Samen gestelde oefeningen
HE = een vraag
Ben jij duidelijk?
Systematisch Signalen copieren
Informatie opslaan...

'Toevallig' Leren

Rijden op een Beloning...

...is geduldig uitleggen wat je graag wilt zien door steeds met correcte timing het juiste antwoord 'aan te wijzen'. Stop je op tijd met vragen? Dan beloon je wat je wel wilt!

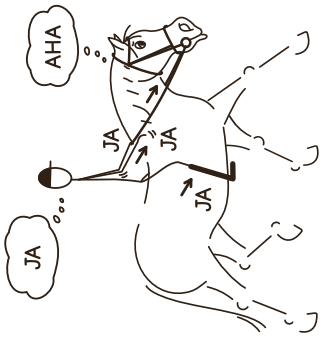
Als je een dier kan belonen...
Paarden leren...
Paarden trainen...
Beloon of Negeer
Gedrag aanleren
NIEUW: Smart
Nieuwe uitdagingen
AHA = Toevallig begrijpen
De 'verduubelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...

78

b

27

Voor bijzondere prestaties! Combineer beloningen: doe en zeg JA, WOW!
Ontspan! Krab het paard bij de schoft of laat de beloning langer duren.

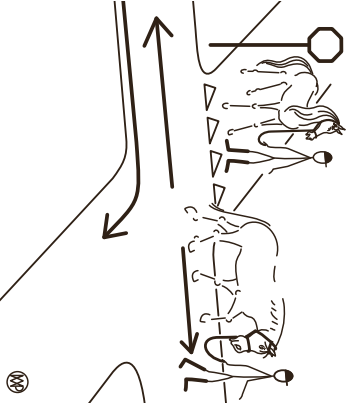
De 'verduubelaar' inzetten

b-9

'Toevallig' Leren

Veiligheid & Voorkennis 1-10

Eerst lopen dan rijden

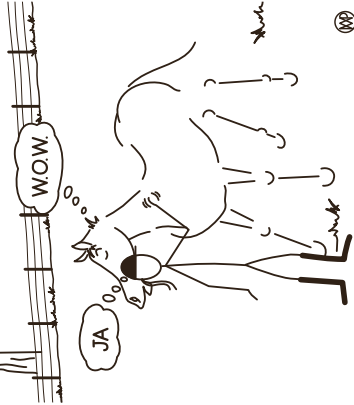
Voor je gaat rijden leer je met een paard aan de hand lopen. Stoppen, stoppen... Een stopje achteruit? Zorg dat het paard altijd stilstaat als jij dat vraagt!

Alle paarden nog aan toe...
Ben je er klaar voor?
AUW pijn is niet fijn
HE, pos op!
Match of Mismatch
Vluchtieren vluchten
Met paarden praten
DOE wat je ZEGT
DOE wat je ZEGT
Beloon gewenst contact altijd
Eerst lopen dan rijden

30

Veiligheid & Voorkennis 1-10

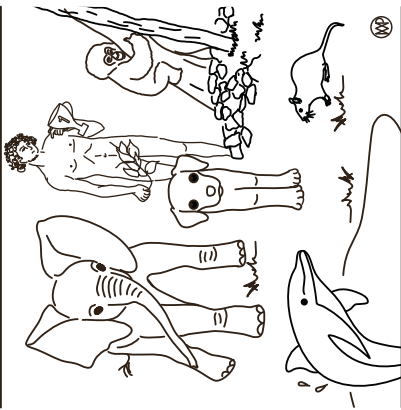
Beloon gewenst contact altijd!

Beloon het paard als hij contact toestaat. Laat hem aan je hand snuffelen en krab hem even met je nagels) net voor de schouder op de hals, bij de 'schoft'.

Alle paarden nog aan toe...
Ben je er klaar voor?
AUW pijn is niet fijn
HE, pos op!
Match of Mismatch
Vluchtieren vluchten
Met paarden praten
DOE wat je ZEGT
DOE wat je ZEGT
Beloon gewenst contact altijd
Eerst lopen dan rijden

Als je een dier kan belonen...

... kun je hem trainen.

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

41

Paarden leren...

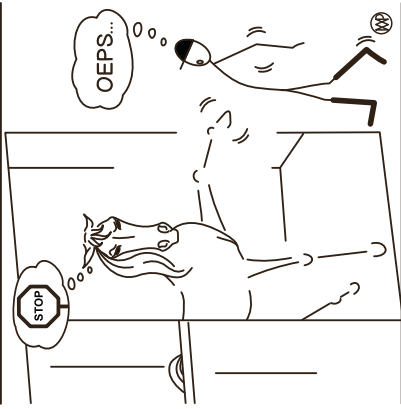

... onder andere doordat 'toevallig' gedrag iets oplevert. Daar hoeven mensen niet persé bij te zijn.

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

33

Paarden trainen...

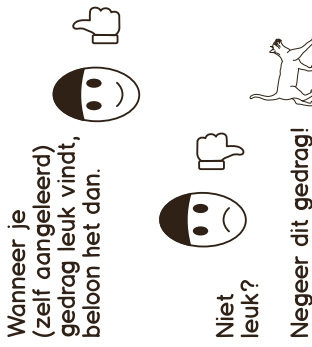

... jou ook. Als hij b.v. ontdekt dat hij je weg kan sturen of kan laten komen, je iets kan laten doen of zorgen dat jij ergens mee stopt: dan traint hij jou.

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

36

Beloon of Negeer

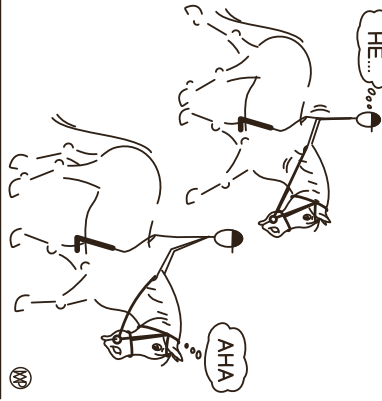
Negeer dit gedrag!

Daag je paard uit, wanneer mogelijk, om iets anders te doen... Zo, dat hij stopt met het minder leuke gedrag. Als hij je volgt, dan beloon je.

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

67

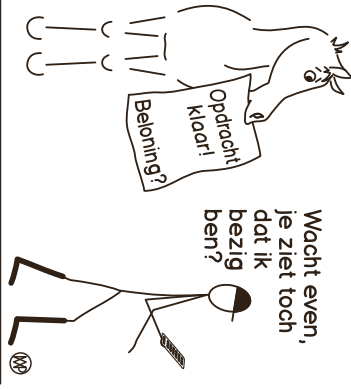
AHA = Toevallig begrijpen

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

73

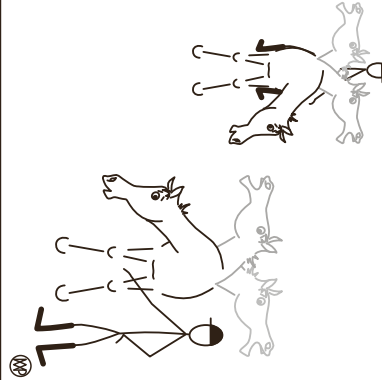
NIET 'Smart'

NIET 'Smart'
Paarden leren...
Nieuwe uitdagingen
Paarden trainen...
AHA = Toevallig begrijpen
Beloon of Negeer
De 'verdubbelaar' inzetten
Rijden op een Beloning...
Gedrag aanleren

47

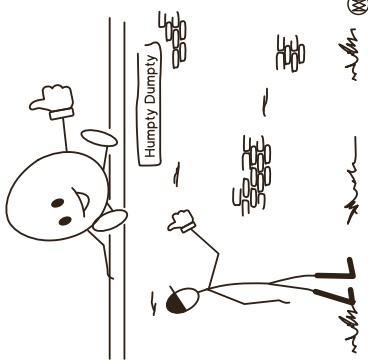
Gedrag aanleren

Vraag het paard iets simpels te doen, blijf vragen tot het paard 'toevallig' (voorzeggen mag) het begin van het goede antwoord vindt en beloon dat.

49

Elk signaal zijn eigen betekenis

Een signaal betekent dat wat twee (of meer) individuen samen afspreken wat het betekent. Iets vragen doe je met signalen. Een vraag kan uiteindelijk zijn opgebouwd uit meerdere opeenvolgende signalen.

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

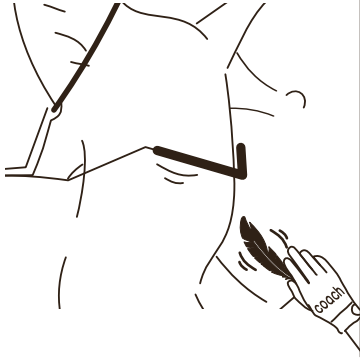
DE stille zit stoort niet

De ruiter is méé in de beweging of gaat er onbedoeld te vaak tegen in. Voor ELK eerlijk resultaat heb je een 'stille zit' nodig. Doe volttraining, zoek een Zitcoach of neem voltgelessen en leer 'Zitten zonder storen'.

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

Systematisch Signalen kopiëren

Elk uniek Signaal is steeds een exacte copie van het origineel. Gebruik steeds precies dezelfde 1... 2... 3... opeenvolgende druk op precies dezelfde plaats op dezelfde manier, verander het signaal zelf niet.

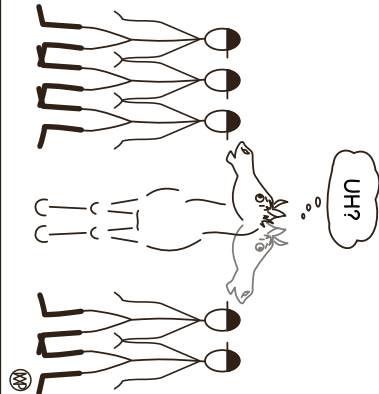
Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

JA is altijd JA!

JA betekent 'JA, goed zo! DAT is het! Dank je wel. TOP ga zo door! JA, meer en langer van dit! JA is ook: 'gewoon gaan en BLIJVEN gaan!'

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

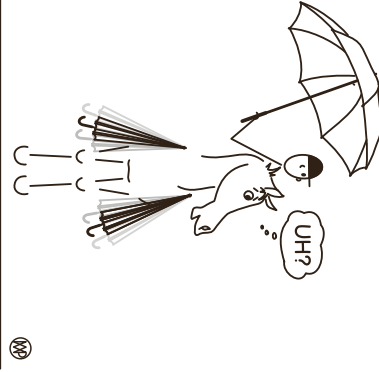
Vooraf paarden die door twee of meer ruiters gereden worden, kunnen in de war raken als verschillende mensen verschillende signalen of spelregels gebruiken.

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

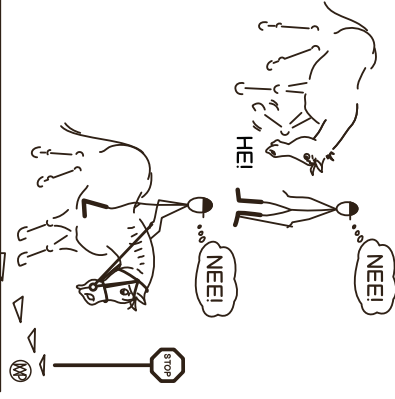
Als jij je eigen paard zou zijn, kan je dan AL de signalen van jouw ruiter goed volgen? Een ruiter die minder proef, zegt meer 'Stem-hulpjes'. Articuler duidelijk, dan pikt hij ze er simpel, tussen al het andere gebabbel, uit!

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

.. geen gewoonte. Paarden wennen makkelijk aan repeterende betekenisloze voorvallen. Zoals ze wennen aan flapperende paraplu's, wennen ze aan (onbewuste) herhalingen van hulpjes of onrustige handen en benen.

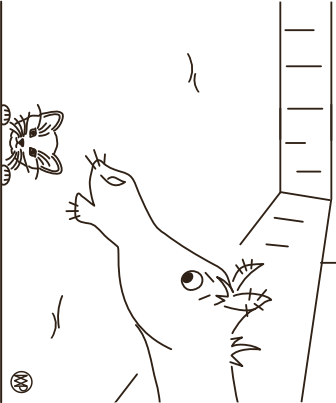
Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

NEE of HO is ALTIJD stoppen, NU ophouden met wat je doet! En JA, dan volgt er (als iedereen veilig is) ook een beloning!

Elk signaal zijn eigen betekenis
DE stille zit stoort niet
Systematisch Signalen copieren
JA is altijd JA!
NEE = nooit 'misschien' Samen gestelde oefeningen

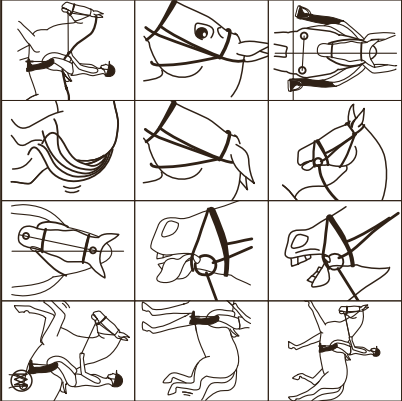
Handige Haren

Net als een kat, kan een paard niet zien wat er onder zijn neus gebeurt. Tastharen beslissen mee of iets 'ok' is of juist gevaarlijk. Oorharen beschermen tegen insecten, vuil en herrie. Die functionele haren niet knippen.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen spelen? Samen..!

Stress signalen

Paarden laten stress en/of dat ze over iets twijfelen altijd zien. Niet lichaamsstaal! Als je een paard goed kent, herken je eerder gedrag dat vandaag 'het anders' is dan gisteren.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

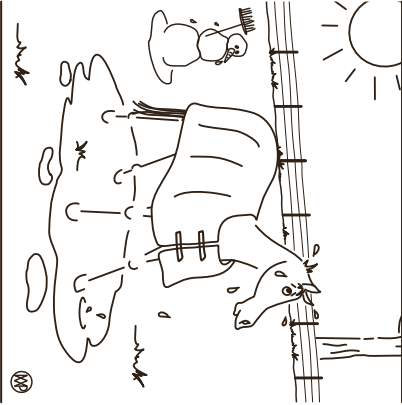
Pijnsignalen

Wie goed kijkt kan zien of een paard of een ezelt acuut pijn heeft. Gebruik de EPWA, een gratis app die je helpt te beslissen of jouw paard pijn heeft (kijk in je appstore).

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

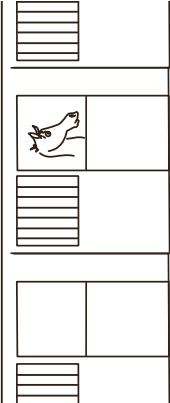
Deken of geen deken?

Sommige dekens zorgen ervoor dat het paard het veel warmer krijgt dan hij lekker vindt. De thermo-neutrale zone bevindt zich tussen ± 0 en ± 20 °C

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

Eén paard is geen paard

Eén paard alleen is altijd een eenzaam paard! Om zich veilig te voelen en goed te kunnen slapen heeft elk paard minstens één ander paard nodig.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

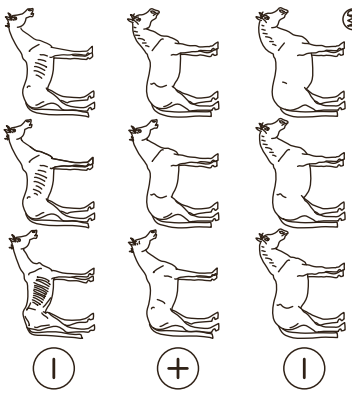
Eten en Drinken

De spijsvertering van een paard is niet berekend op 3 maaltijden per dag. Dag en nacht ruwvoer eten is nodig om maagzuur en gal, dat doorlopend wordt aangemaakt, te neutraliseren.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

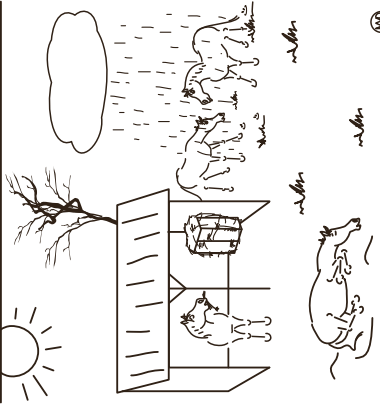
IN of UIT Conditie?

De vetbedekking op een paardenlichaam zegt niets over het gewicht dat een paard kan dragen. Het geeft informatie over het eetpatroon van de afgelopen tijd.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

Weer of geen Weer

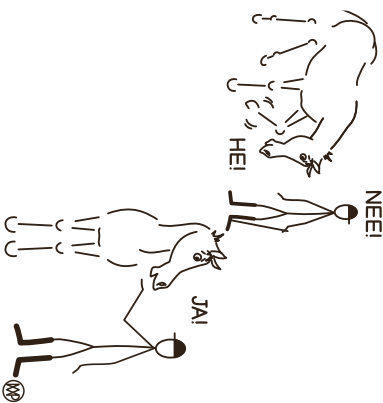

Paarden willen zelf kunnen kiezen: schaduw als de zon te fel schijnt of naast het afdak in de regen staan! Om te liggen hebben ze een zachte, schone plek nodig.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
IN of UIT Conditie?
Wie bepaald hier de regels?
Deken of geen deken? Samen..!

Kennen & (kalm) Kunnen 4-4

ALTIJD en NOOIT

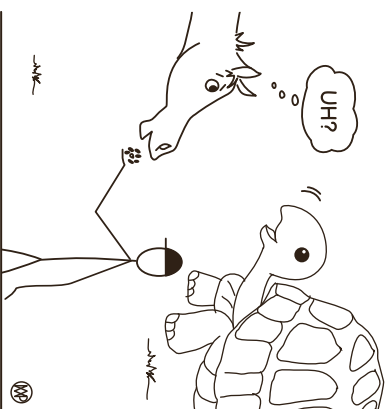
Iets dat mag volgens de spelregels mag **ALTIJD**, iets dat niet mag, dat mag dus **NOOIT**. Zo hou je de rust ertn en roekt niemand in de war.

Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

28

Kennen & (kalm) Kunnen 4-5

De rustige benadering

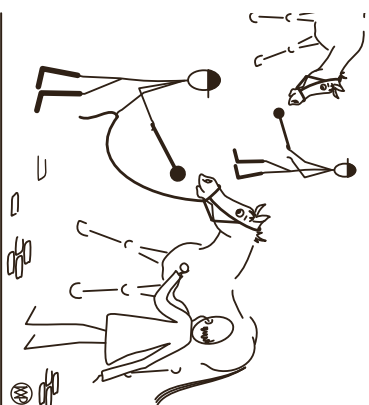
Beloon het paard, stapje voor stapje, terwijl hij zich rustig naar een nieuw spannend object toe beweegt.

Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

55

Kennen & (kalm) Kunnen 4-6

Voor de dierenarts komt

Leer het paard een 'target' aan te roken door hem daarvoor te belonen. Als de dierenarts komt, beloon je het paard als hij met zijn aandacht bij het 'target' spel blijft.

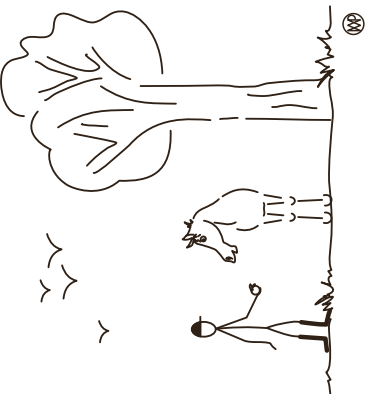
Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

60

01

Samen spelen? Samen...
Eten en Drinken? Wie? Waar? Wanneer? Hoe?
Eten en Drinken? Wie? Waar? Wanneer? Hoe?

Zolang een paard denkt dat het zal volgen...
niet met jou zonder
leuker en veiliger
dan dat het zelf

Samen spelen? Samen spelen!

Eten & Drinken en zo... 2-9

Wie bepaalt hier de regels?

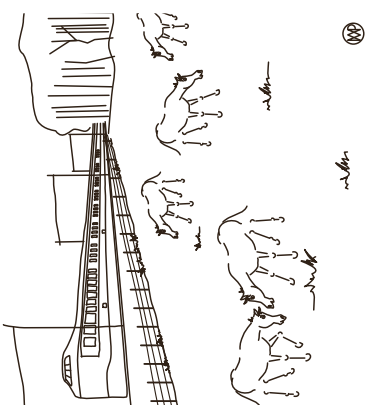
Er is geen wetenschappelijk bewijs waaruit blijkt dat mensen spelregels mogen schrijven en dat dieren zich daaraan moeten houden. Dwang is geen onderdeel van een Eerlijk Spel overeenkomst.

Eén paard is geen paard
Eten en Drinken
In of UIT Conditie?
Weer of geen weer
Deken of geen deken?

10

Kennen & (kalm) Kunnen 4-1

Wennen aan van alles

Een paard kan makkelijk wennen aan van alles. Als het maar regelmatig voorbij komt en niet schadelijk is. Zelfs aan 'razende monsters' als passerende treinen.

Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

54

Kennen & (kalm) Kunnen 4-2

Te veel tegelijk

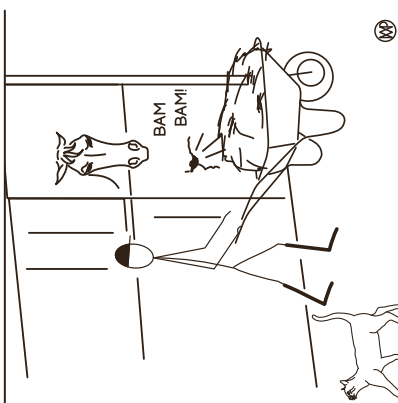
Zorg dat een paard niet met te veel nieuwe of spannende dingen tegelijk in aanraking komt. Feestjes kunnen alleen als hij daarvoor 'gestudeerd' heeft.

Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

53

Kennen & (kalm) Kunnen 4-3

Herrieschoppers

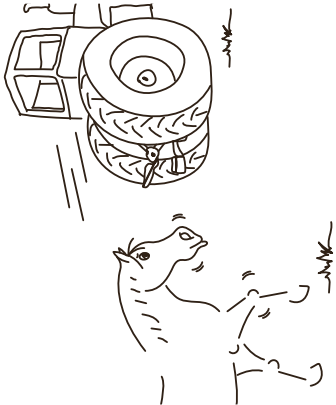

Beloon aandachtstrekkers niet met aandacht of eten. Negeer 'herrieschoppers' zoals de stalkat dat kan! Beloon een kort moment van stilte met aandacht of eten!

Wennen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTIJD en NOOIT
De rustige benadering

35

Monster Management

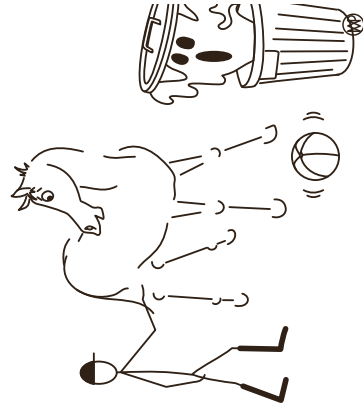

Laat het paard denken dat hij een eng object 'wegduwt' door eng objecten te 'achtervolgen' wanneer ze van het paard af beginnen te bewegen.

Wemmen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTijd en NOOIT
De rustige benadering
Calm Down

56

Beloon nieuwsgierigheid

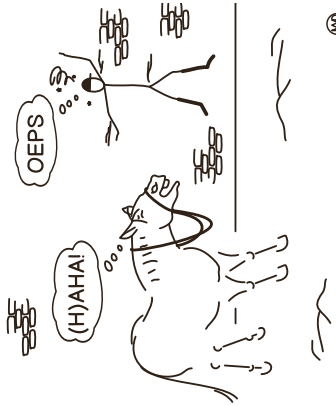

Train engte dingen één voor één door obstakels en engte dingen niet te vermijden. Leer het paard dat het leuk is om nieuwsgierig te zijn door nieuwsgierigheid te belonen.

Wemmen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTijd en NOOIT
De rustige benadering
Calm Down

57

OEPS = beloond!

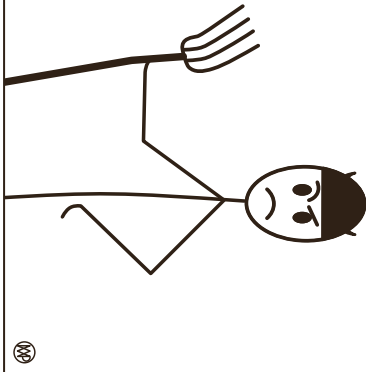
Ook gedrag dat (per ongeluk) wordt beloond zal je vaker zien. Als hij 'er mee weg komt' zal hij het vaker gaan doen.

Geen hogere Wiskunde
Geen meerkeuzevragen
Voorspelbare verbanden
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Van meer minder maken
De zweep gebruik je eenlijk
OEPS = beloond!
Voorspelbaar leren

48

Jezelf in de weg zitten...
Vluchten, vechten, bevriezen?
Serieuus gevaarlijk
Snel of geleid
Remmen testen...
OEPS, dat is schrikken
Te veel opwindning
Hartzeer en Zielonpijn
Te serieus is niet vriendelijk
Positief stemmen

Zelfs het tijdelijk afwezig zijn van vriendelijkheid (of alles altijd serieuus nemen) kan serieuus gevolgen hebben voor het welbevinden van het paard.

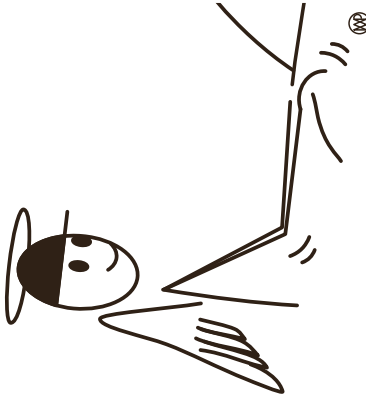
Te serieuus is niet vriendelijk

3-9

Gevoel & Gemoed

Gevoel & Gemoed

Positief stemmen

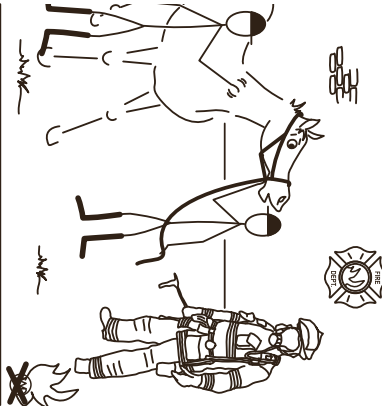

Moedig een paard aan of vraag even niets. Krab het paard vaker op de schoft en/of gebruik je stem. Laat hem tussen de oefeningen ontspannen b.v. door het strekken van de hals.

Jezelf in de weg zitten...
Vluchten, vechten, bevriezen?
Serieuus gevaarlijk
Snel of geleid
Remmen testen...
OEPS, dat is schrikken
Te veel opwindning
Hartzeer en Zielonpijn
Te serieus is niet vriendelijk
Positief stemmen

04

Uitdagende Uitdagingen

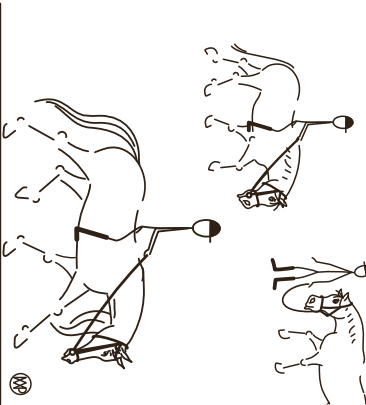

Beloon het paard voor kalm en nieuwsgierig gedrag als je nieuwe ervaringen, vreemde plekken en/of engte personen introduceert.

Wemmen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTijd en NOOIT
De rustige benadering
Calm Down

58

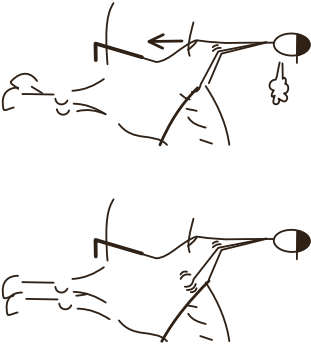
Kalmte kan je redden

Leer het paard, als je daarom vraagt, een ontspannen (lage) hoofd/hals houding aan te nemen. Zowel 'aan de hand' als onder het zadel in stap, draf en galop.

Wemmen aan van alles
Te veel tegelijk
Aandacht trekken
ALTijd en NOOIT
De rustige benadering
Calm Down

50

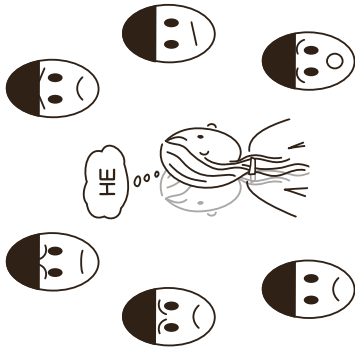

Als je iets met je zit doet of b.v. eerst uitadert voor je de teugels gebruikt zal het paard leren 'stoppen op je zit'. Als A steeds voor B komt wordt A de voorspeller van B.

Geen hogere Wiskunde
Geen meerkeuzevragen
Voorspelbare verbanden
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Van meer minder maken
De zweep gebruik je eenlijk
OEPS = beloond!
Voorspelbaar leren

88

Jezelf in de weg zitten...

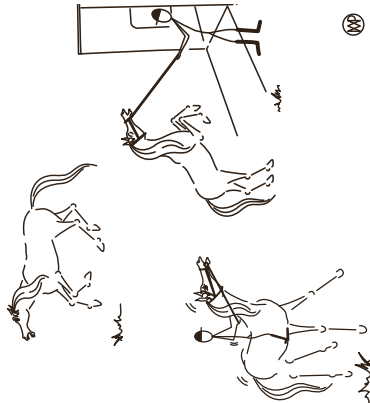

Als jij je boos, verdrietig, gespannen, alleen of klungelig voelt, kan jij dan nog braaf luisteren of informatie opnemen als de instructeur tegen de groep praat?

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

51

Vluchten, vechten, bevriezen?

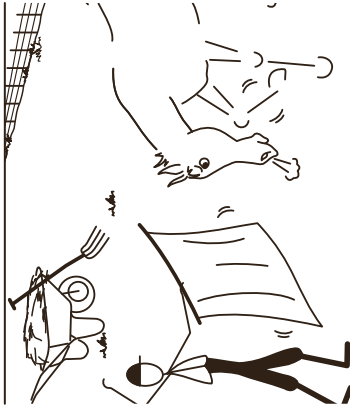

Een paard kan ook boos, bang, verdrietig, alleen of onzeker zijn. Ook hij zal minder goed luisteren als iets vervelends volgens hem, weer lijkt te gaan gebeuren.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

14

Serieus gevaarlijk

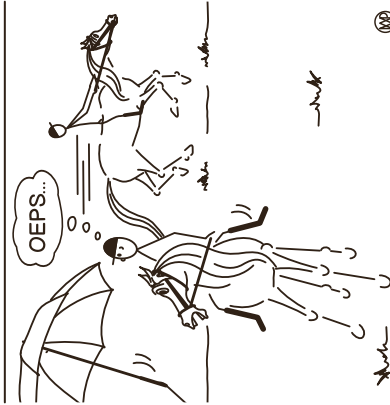

Een paard dat, op de grond of onder het zadel, niet de kans heeft te vluchten wordt onvoorspelbaar en serieus gevaarlijk. Een 'speelse' hengst is geen speelgoed.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

12

Snel afgeleid

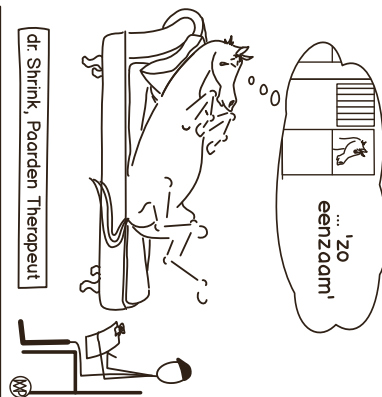

Een paard dat plots verrast of afgeleid wordt let niet meer op de ruiter. Een afgeleid paard is minder veilig om te hanteren en/of te rijden...

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

44

Hartzeer en Zielenpijn

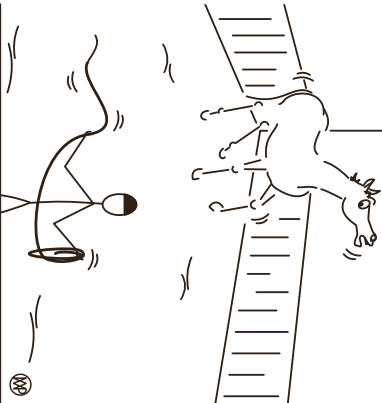

Een paard heeft eigen emoties en kan ook echt lijden, het effect van hartzeer en zielenpijn mogen we niet onderschatten.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

18

Te veel opwindning

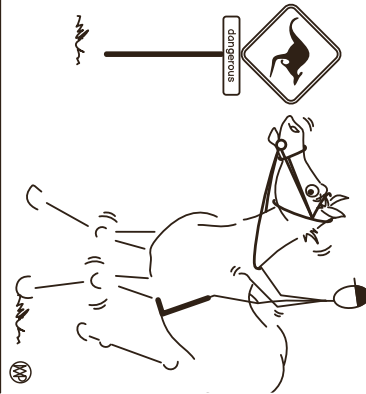

Probeer te veel druk zo mogelijk te vermijden. Een stressvol, gedwongen of bang paard onthoudt niet de informatie die je zou willen dat hij onthoudt.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

13

OEPS, dat is schrikken

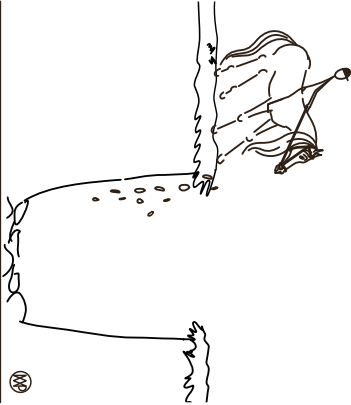

Blijf kalm, gebruik je sten rustig, en krab je paard (mog met je nogels) bij de schouder. Ga daar mee door tot het paard echt kalm is.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

52

Remmen testen...

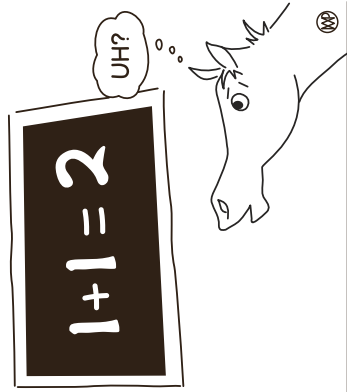

... dus wil je zeker weten dat een paard stopt als jij daarom vraagt.

Jezelf in de weg zitten... OEPS, dat is schrikken
Vluchten, vechten, bevriezen? Te veel opwindning
Serieus gevaarlijk Hartzeer en Zielenpijn
Snel afgeleid Te serieus is niet vriendelijk
Remmen testen... Positief stemmen

45

Geen hogere Wiskunde

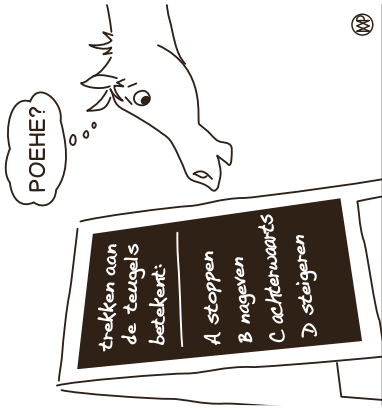

Paarden kunnen leren te doen alsof ze kunnen rekenen, maar echt rekenen kunnen ze echt niet.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

31

Geen meerkeuzevragen

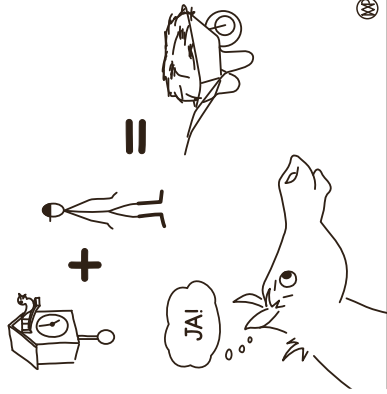

Paarden begrijpen zulke vragen niet. Gebruik voor iedere 'taak' maar één exclusief signaal waar dan ook echt maar één goed antwoord op mogelijk is. Dat antwoord beloon je!

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

81

Voorspelbare verbanden

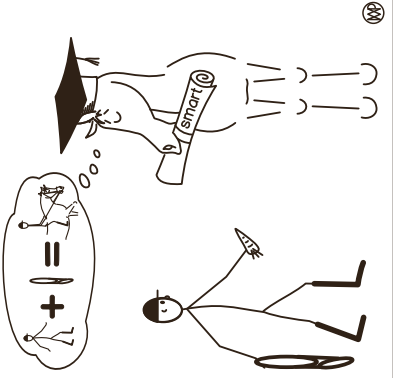

Paarden kunnen al na enkele herhalingen heel goed verbanden leggen tussen gebeurtenissen en zo voorspellen wat er daarna gaat gebeuren.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

34

Hij weet het al

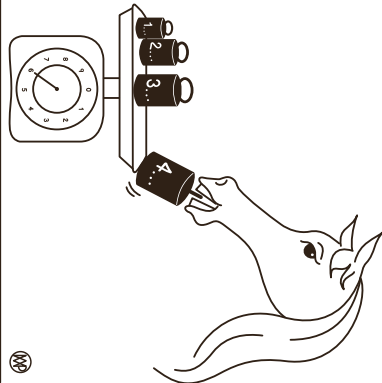

Onderschat niet het observatievermogen en de gevoeligheid van een paard. Een paard ziet details in lichaamstaal waar wij niet op letten.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

38

1.. 2... 3... minder werkdruk!

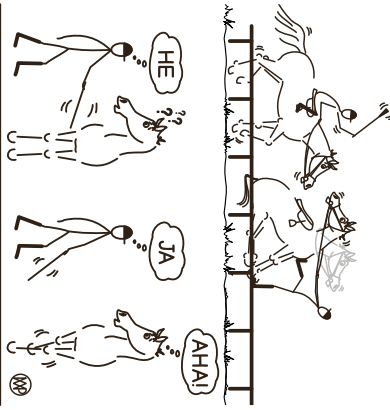

Laat altijd 'troploos' het volume van elk signaal toenemen, 1... 2... 3... Zo daag je het paard uit zelf invloed uit te oefenen op het 'volume' van elk signaal.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

87

De zweep gebruik je eerlijk...

... als je er iets mee aanwijst, iets mee uitlegt, iets mee aantikt en meer. Een zweep gebruik je niet om een paard pijn te doen.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

43

Van meer minder maken

Ook bij een ervaren paard moeten alle vragen steeds klein beginnen. 1 'alsjeblieft' = klein signaal; 2 'doe het' = groter signaal; 3 'DIT vroeg ik, dank je' = stop met vragen.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

83

Belonen doet begrijpen

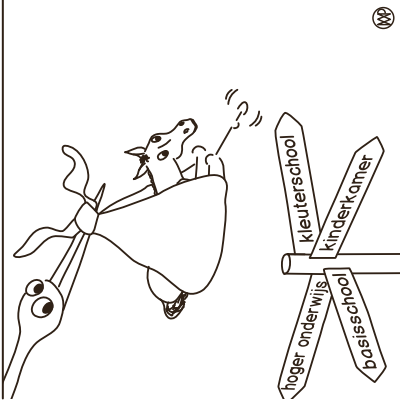

Van 'belonen' leert hij. Hij leert niet van de vraag die je er vlak voor stelde. Hij SNAPT welk antwoord jij wilt omdat je vaker precies op dat moment zegt: 'JA goed zo, DAT is wat ik bedoel'.

Geen hogere Wiskunde Van meer minder maken
Geen meerkeuzevragen De zweep gebruik je eerlijk
Voorspelbare verbanden 1..2..3... minder werkdruk!
Hij weet het al
Belonen doet begrijpen
Voorspelbaar leren

86

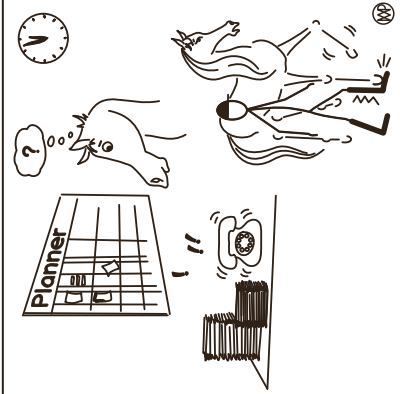
Schone Start

Hoe een 'rijpaard' zich 'braaf' gedraagt, dat leert het paard samen met ons. Die opleiding duurt jaren. Dit gedrag is niet aangeboren.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

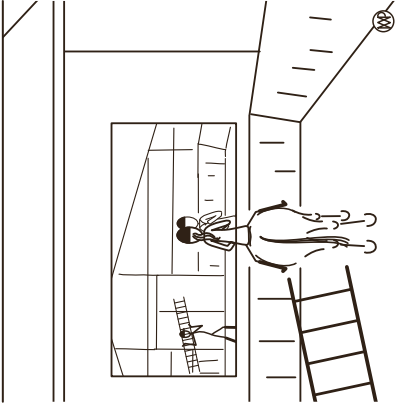
Een paard kan niet...

...de telefoon opnemen, een agenda bijhouden of toekomstplannen maken. Hij kan NIET ondeugend zijn, neemt geen wraak en hij zal je nooit EXPRES pijn doen.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

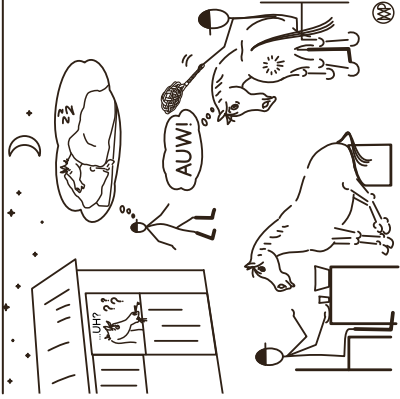
Spiegelte, spiegelte aan de wand...

Als je voor de spiegel gaat staan, kan je zien wat er naast en achter je gebeurt. Een paard heeft geen spiegel nodig, hij ziet al bijna alles. Hij heeft panoramisch zichtvermogen.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

Paard ≠ Mens

Paarden zijn geen mensen. Paarden gaan niet op tijd naar bed, paarden eten dag en nacht door en hebben meestal geen enkel idee waarom we ze 'straf' geven.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

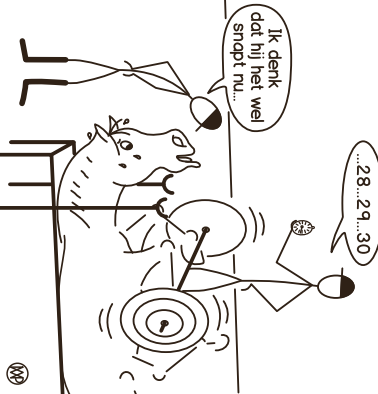
Elk beloond gedrag

... wordt door een paard herhaald als hij er, in zijn ogen, voor beloond wordt. Gedrag dat in zijn ogen niets oplevert houdt vanzelf een keer op, daar kunnen wij mensen nog veel van leren.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

Te veel, te vaak, te lang

Herhool oefeningen niet te vaak of te lang. Drie keer 'goed' gedaan of de derde keer beter uitgevoerd is genoeg voor een paard om iets blijvend te begrijpen

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

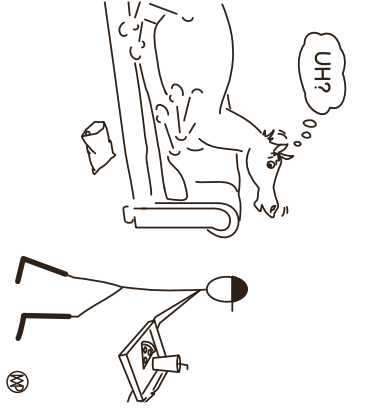
Aangeboren of aangeleerd

Overschot de intelligente van een paard niet. Overbelasting door 'onvermijdelijke' aanhoudende prikkels, kan de oorzaak zijn van 'spooky' of overgevoelig gedrag.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

Motivatie problemen?

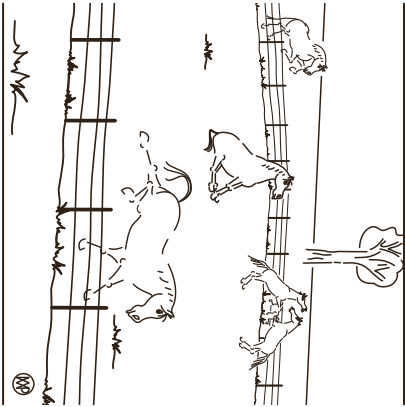
Leer het paard dat samen iets doen leuk (of lekker) kan zijn. Vindt uit welke omgeving, activiteit en beloning een bepaald paard het meest motiverend vindt.

Schone Start
Aangeboren of aangeleerd
Een paard kan niet...
Te veel, te vaak, te lang
Spiegelte, spiegelte...
Elk beloond gedrag
Paard ≠ Mens
Normaal gedrag...
Motivatie problemen?
Gewenst gedrag...

Schone Start
Een paard kon niet...
Te veel te vaak te lang
Spiegelte, spiegelte...
Paard ≠ Mens
Motivatie problemen?

Aangeboren of aangeleerd
Een paard kon niet...
Te veel te vaak te lang
Elk beloon gedrag
Normaal gedrag
Gewenst gedrag...

... gezien door de ogen van een paard,
is niet altijd het gedrag waar wij op zitten
te wachten...

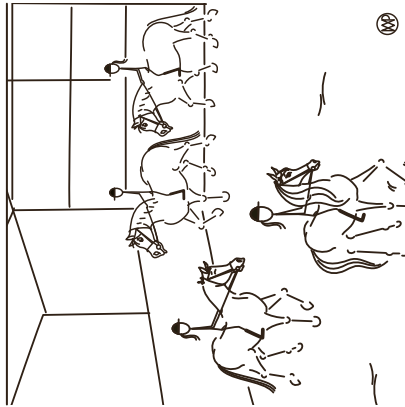
Normaal gedrag...

Denken & Doen

5-9

Denken & Doen

Gewenst gedrag...

... gezien vanuit ons perspectief is niet
altijd gedrag dat een paard 'normaal'
vindt.

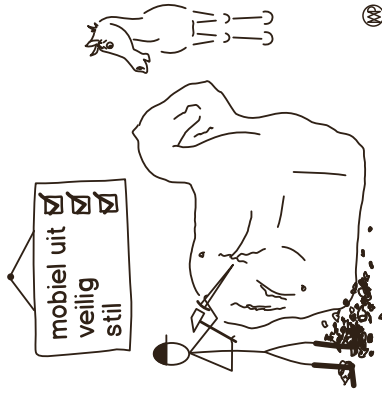
Schone Start
Een paard kon niet...
Te veel te vaak te lang
Spiegelte, spiegelte...
Paard ≠ Mens
Motivatie problemen?

Aangeboren of aangeleerd
Een paard kon niet...
Te veel te vaak te lang
Elk beloon gedrag
Normaal gedrag
Gewenst gedrag...

Stap voor Stap

8-1

Precisie baart kunst

Creëer een veilige omgeving, zonder lawaai,
laat je NIET storen! Telefoon UIT! Zet een
bekend paard in het zicht! Voeg steeds maar
één stapje of wijziging per sessie toe aan
de lesstof!

Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

8-6

Stap voor Stap

1, 2, 3 dank je wel

Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

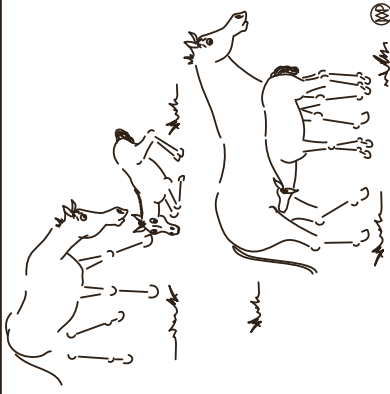
1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

Gebruik het ritme van 1, 2, 3 of eindig
met een kleiner of een gelijk aantal
passen. Geef een signaal als een been
omhoog gaat, niet als het net aan de
grond staat.

Stap voor Stap

8-2

Babystapjes

Babystapjes maken betekent dat het
gewenste antwoord zeer eenvoudig te
vinden is (voorzeggen mag). Beloningen
moeten steeds zo makkelijk mogelijk te
verdiene zijn!

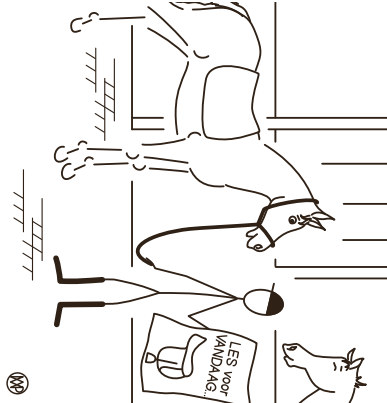
Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

8-5

Stap voor Stap

Het rijpaard in opleiding

Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

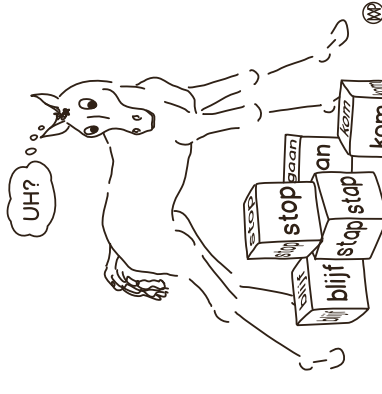
1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

Van 'veulen naar rijpaard' gaat stap voor
stap. Herhaal steeds al het voorgaande,
lukt dat? Voeg dan één nieuw ding toe of
verander maar één detail per keer.

Stap voor Stap

8-3

De Kleuterschool

Veulens leren spelenderwijs de basis.
Wat nu mag, mag voortaan altijd,
wat niet mag, mag nooit. Komen en gaan,
meelopen, stil staan, een stapje terug
en respect voor elkaar.

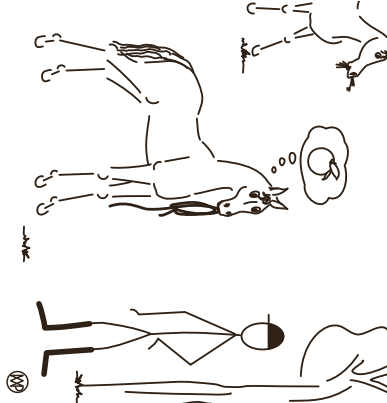
Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

8-4

Stap voor Stap

Wie het kleine niet eert...

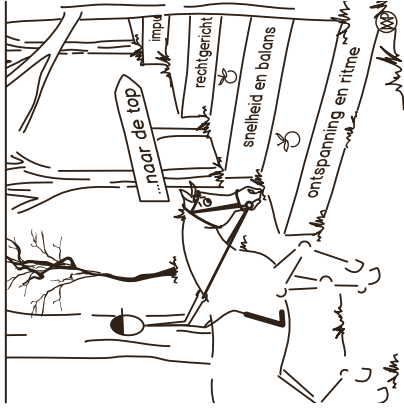

Precisie baart kunst
Babytapsjes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijpaard in opleiding

1, 2, 3 dank je wel
Nano tapsjes
Beloon focus
De volgende stap...
Herhalen, herhalen...

Beloon elke stap, hoe klein ook, in de
goede richting, altijd!

Nano stapjes

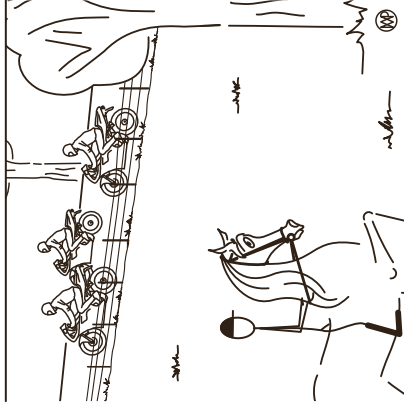

Hoe kleiner en meer voor de hand liggend de stappen zijn die je traint, des te sneller geeft hij het juiste antwoord. Wie vaker kan belonen, zal het paard sneller trainen.

Precisie baart kunst
Baby'stappes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijaard in opleiding

70

Beloon focus

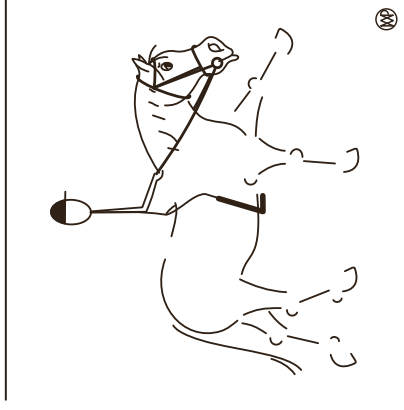

Beloon het paard ook regelmatig voor het 'bij de les blijven' of het 'bij jou komen' met zijn aandacht.

Precisie baart kunst
Baby'stappes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijaard in opleiding

46

De volgende stap...

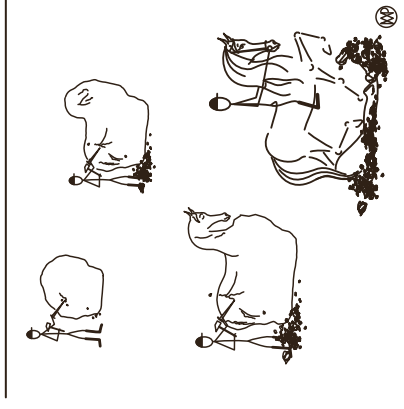

... alleen als hij de vorige stappen snapt en moeiteloos kan herhalen.

Precisie baart kunst
Baby'stappes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijaard in opleiding

74

Herhalen, herhalen...

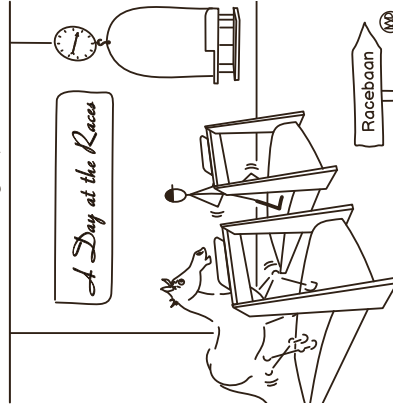

... werk gestaag door dan zal je het snelst vooruitgang boeken. Met geduld en oefening polijst je kleine reacties en details tot excellente resultaten.

Precisie baart kunst
Baby'stappes
De Kleuterschool
Wie het kleine niet eert...
Het rijaard in opleiding

80

De Basis? Dagelijkse kost!

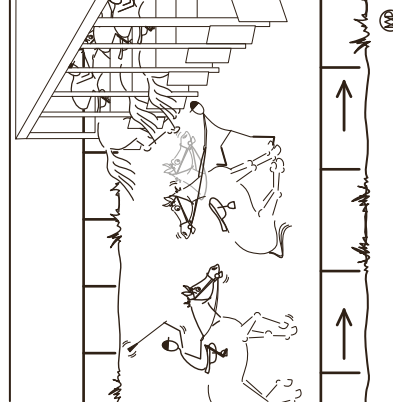

Door 'de basis', de voor dit paard bekende oefeningen, dagelijks en systematisch te herhalen in de 'warming up' stel je het paard mentaal gerust en bereid je het fysiek voor op een prestatie.

De Basis? Dagelijkse kost!
Geen Geweld...
Blijven gaan...
Het ritme bewaren...
En de winnaar Werkt aan...
Overdaad schaadt...

91

Geen Geweld...

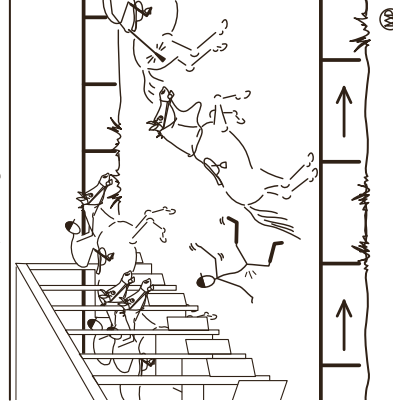
... als een prestatie met kracht wordt afgedwongen wordt de uitkomst minder voorspelbaar.

Ga naar het volgende plaatje...

De Basis? Dagelijkse kost!
Geen Geweld...
Blijven gaan...
Het ritme bewaren...
En de winnaar Werkt aan...
Overdaad schaadt...

92

Blijven gaan...

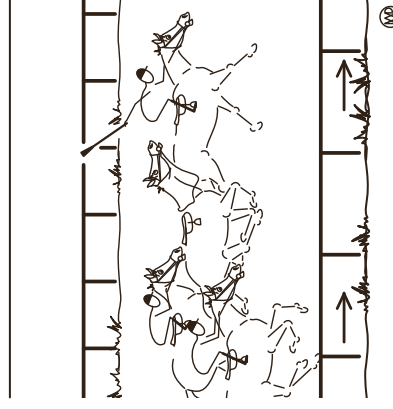

... 'op eigen benen gaan' betekent dat het paard geleerd heeft een taak te volbrengen zonder dat de ruiter een vraag steeds blijft herhalen...

De Basis? Dagelijkse kost!
Geen Geweld...
Blijven gaan...
Het ritme bewaren...
En de winnaar Werkt aan...
Overdaad schaadt...

93

Het ritme bewaren...

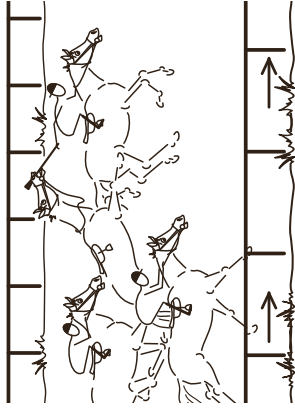
... het paard is in staat om zijn paslengte te bewaren zonder dat de ruiter het signaal daarvoor herhaalt...

De Basis? Dagelijkse kost!
Geen Geweld...
Blijven gaan...
Het ritme bewaren...
En de winnaar Werkt aan...
Overdaad schaadt...

94

Zelf doen & Blijven gaan! 10-5

Overdaad schaadt...

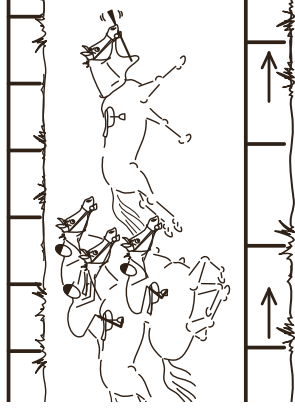
⑩ het paard laat zien dat hij in staat is in een 'gang' (stap, draf of (ren)galop) te blijven zonder herhaald gebruik van hulpmiddelen (zweep, sporen of leadrope)...

De Basis? Dagelijkse kost!	Tempo bewaren...
Geen Geweld...	Een houding bewaren...
Blijven gaan...	Slim genoeg...
Het ritme bewaren...	En de winnaar 'Werk' aan...
Overdaad schaadt...	... Optimaal paard Welzijn

95

Zelf doen & Blijven gaan! 10-6

Tempo bewaren...

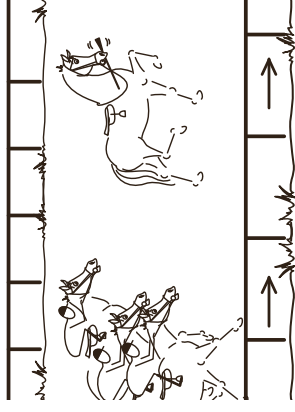
⑩ het paard bewaart het gevraagde tempo tot de ruiter iets anders vraagt...

De Basis? Dagelijkse kost!	Tempo bewaren...
Geen Geweld...	Een houding bewaren...
Blijven gaan...	Slim genoeg...
Het ritme bewaren...	En de winnaar 'Werk' aan...
Overdaad schaadt...	... Optimaal paard Welzijn

96

Zelf doen & Blijven gaan! 10-7

Een houding bewaren...

⑩ het paard heeft geleerd op eigen benen te lopen en oefeningen in een bepaalde houding uit te voeren, deze mogen echter niet schadelijk zijn voor het paard...

De Basis? Dagelijkse kost!	Tempo bewaren...
Geen Geweld...	Een houding bewaren...
Blijven gaan...	Slim genoeg...
Het ritme bewaren...	En de winnaar 'Werk' aan...
Overdaad schaadt...	... Optimaal paard Welzijn

97

Zelf doen & Blijven gaan! 10-10

... Optimaal paard Welzijn

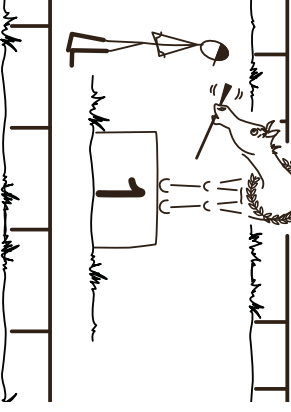

Wil je aan de slag met W.O.W. of deze poster zelf printen?
www.paardwelzijn.nl
www.horsecare.nl
www.equitationscience.com

100

Zelf doen & Blijven gaan! 10-9

En de winnaar 'Werk' aan...

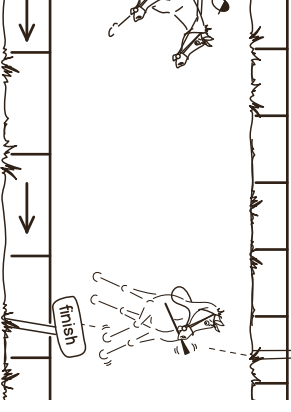

De Basis? Dagelijkse kost!	Tempo bewaren...
Geen Geweld...	Een houding bewaren...
Blijven gaan...	Slim genoeg...
Het ritme bewaren...	En de winnaar 'Werk' aan...
Overdaad schaadt...	... Optimaal paard Welzijn

99

Zelf doen & Blijven gaan! 10-8

Slim genoeg...

... het paard laat zien dat hij, zonder onophoudelijke inwerking van de ruiter, een oefening kan (blijven) uitvoeren...

98